

ZGODOVINA 8. A, petek, 27. 3. 2020 **REŠITVE**

Za današnje učenje uporabi učbenik od str. 90 – 92, zvezek za zapisovanje odgovorov in delovni zvezek za preverjanje naučenega znanja.

REŠITVE

Ponovimo, kaj smo se naučili pri zadnji uri (ustno): 7 minut

1. Kdo se je zbral na dunajskem kongresu? Kdo je bil vodilna osebnost na kongresu?

Na dunajskem kongresu so se zbrali predstavniki zmagovitih držav nad Napoleonom: Avstrija, Rusija, Prusija, Velika Britanija in poražena Francija.

Vodilna osebnost je bil avstrijski minister Klemens Metternich.

2. Kaj je bil namen dunajskega kongresa?

Namen kongresa je bil vspostaviti trajen mir v Evropi, postavitev novih mej tako, da nobena država ne bo imela prevlade – premoči in ohranitev starega reda – ohranitev fevdalizma in absolutistična oblast kraljev.

3. Kako so se spremenile meje po dunajskem kongresu? (Ob zemljevidu uč. 86 – 87)

Francija se je precej zmanjšala, povečali sta se Rusija in Prusija, Avstrija je pridobila ozemlja Ilirskih provinc, Benečijo in Lombardijo, nastali sta dve samostojni državi Kraljevina Nizozemska in Kraljevina Sardinija.

4. Katero je glavno sporočilo karikature v učbeniku na str. 89?

Uvedena je bila cenzura: prepovedano je bilo kritizirati oblast kralja in stari red fevdalizma in absolutizma. Prepoved svobode govora.

5. Katere so bile države svete alianse?

Rusija, Prusija, Avstrija.

6. Na kakšen način je sveta aliansa ohranjala obnovo starega reda?

S policijskim nadzorom in cenzuro – prepoved svobodnega izražanja idej v časopisih, na letakih, v javnosti. Vsako revolucijo so zadušili z vojsko.

Proti katerim idejam se je borila?

Nastopali so proti liberalnim – svbodomiselnim idejam, ki so se zavzemale za svobodo in enakost.

7. Zakaj so se evropski vladarji svete alianse 1921. leta zbrali v Ljubljani?

Zato, da bi preprečili revolucijo v italijanskih pokrajinah pod Avstrijo.

Razišči s pomočjo spleta. 5 minut

V Googlu poišči sliko Kongresni trg v Ljubljani.

1. Oglej si sliko Kongresni trg Ljubljana 1821 v učbeniku str. 90. (ustno)

- Kaj so Ljubljjančani pridobili zaradi izvedbe kongresa evropskih držav v Ljubljani 1821?

Boljšo infrastrukturo – urejenost mesta: obnovo zgradb in razsvetljava.

- Primerjaj sliko Kongresni trg danes in Kongresni trg v Ljubljani 1821. leta.

- Razišči, kateri pomembni zgodovinski dogodki so se še zgodili na Kongresnem trgu?

Novo učenje: 30 minut

Naslov v zvezek: **LETO 1848 – LETO REVOLUCIJ**

1. Oglejte si film, razlaga je sicer v angleščini, vendar boste marsikaj razumeli. Najdete ga na Youtube: Revolutions of 1848 <https://www.youtube.com/watch?v=0ig4lSwJZUA>

Zapišite odgovore v zvezek: Kje so se zgodile revolucije?

Po vsej Evropi: Pariz, Dunaj, Budimpešta, Milano, Berlin.

Kdo se je uprl?

Meščani, študentje, delavci tudi kmetje na podeželju.

Kaj so zahtevali?

Odločanje svobodnih državljanov v državi, uvedbo parlamenta, volitev, svobodo govora, tiska, zborovanja.

Kmetje so zahtevali svojo zemljo – odpravo fevdalizma.

Delavci so zahtevali boljše plače in delovne pogoje.

Zakaj so se uprli?

Uprli so se zaradi neenakopravnosti.

Kako so se bojevali revolucionarji proti državi?

Z revolucijo, upori, z orožjem, demonstracijami.

2. Zakaj so se pojavila liberalna in nacionalna gibanja? (Uč. str. 91) Zapiši.

- Liberalno gibanje – se zavzema za svobodo, ki izvira že iz razsvetljenskih idej.
- Nacionalna gibanja – se zavzemajo za pravice naroda do svoje svobode.

Zapiši odgovore v zvezek.

1. Kateri družbeni sloj – kateri ljudje so se borili za liberalne ideje?
Meščani: izobraženci (profesorji, zdravniki, advokati, učitelji) in bogati podjetniki, ki so želeli imeti vpliv na odločanje v državi.
2. Ali imamo v Sloveniji danes zagotovljene liberalne – demokratične pravice?
Odgovor dokaži s primeri.
Imamo volilno pravico, pravico, da so voljeni in izvoljeni, da imamo svoje predstavnike v parlamentu, učenci v šolski skupnosti, svobodno izražamo svoje mnenje – vendar ne žalimo, ne klevetamo in ne širimo neresnic.
Se pritožimo, če so nam pravice kršene.
Vse drugo, kar je smiselno iz življenja.
3. Kaj so zahtevali mali narodi z nacionalnimi gibanji v Evropi?
Mali narodi kot so bili Slovenci, Čehi, Hrvati ... so zahtevali, da imajo pravico do svoje države in uporabe svojega jezika v šolah in uradih.
4. Kakšen odnos so imeli evropski vladarji do liberalnih in nacionalnih gibanj?
Evropski vladarji so nastopili zoper liberalne ideje, ker so rušile njihovo oblast.
Nasprotovali so narodnim idejam malih narodov, ker so jim vladali in jim niso bili pripravljeni dati možnosti, da imajo svoje države.

3. REVOLUCIONARNI DNEVI V FRANCIJI

Preberi besedilo v učbeniku (91, 92) in odgovori na vprašanja!

1. Kateri so glavni vzroki za revolucije 1848 v Evropi?
Meščani niso dobili svobode v odločanju v državi – političnih pravic, niso mogli svobodno voditi gospodarstva - gospodarskih pravic.
Gospodarska kriza.
Položaj delavcev in kmetov se je poslabšal – težko življenje.
2. Kdo vse – katere skupine ljudi, so se uprli kralju v Franciji?
V Franciji so se uprli: meščani, delavci.
3. Katere spremembe so bile izvedene v Franciji po revoluciji 1848?
V Franciji je moral odstopiti kralj, vpliv na oblast si je pridobilo bogato meščanstvo.
Kdo je izbral revolucijo v svojo korist in prevzel oblast?
V nekaj letih po revoluciji je uspelo Louisu Bonapartu, da sam prevzel oblast kot cesar Napoleon III.

4. REVOLUCIONARNI DNEVI V AVSTRIJSKEM CESARSTVU

Preberi besedilo v učbeniku (92) in odgovori na vprašanja!

1. Kdaj je izbruhnila revolucija v avstrijskem cesarstvu?
Marca 1848 – zato se imenuje marčna revolucija.
2. Kdo se je uprl in kaj so zahtevali?
Kmetje so zahtevali odpravo fevdalizma.
Meščani in študentje so zahtevali odpravo absolutizma in parlament, volitve, vpliv ljudstva na oblast.
Delavci so zahtevali boljše pogoje dela in višje plače.
3. Katere so bile dolgotrajnejše spremembe, ki so jih z revolucijo dosegli v avstrijskem cesarstvu?
Za zmeraj je bil odpravljen fevdalizem, kmetje so postali lastniki zemlje, ki so jo obdelovali, zanjo so morali v dvajsetih letih odplačati odškodnino.
Odstavljen je bil minister Klemens Metternich, oblast v Avstriji je prevzel mlad cesar, star komaj 18 let, Franc Jožef. V državi je vladal vse do svoje smrti 1916, vladal je 68 let.

Ponovi učenje: pregled zapiske, kaj si se danes naučil? (3 minute)

ZGODOVINA 8. A, četrtek, 2. 4. 2020

Za današnje učenje uporabi delovni zvezek, str. 59 do 64 in učbenik od str. 88 – 93, zvezek za preverjanje odgovorov.

1. Rešuj naloge v delovnem zvezku od str. 59 do str. 64. Pomagaj si z učbenikom in tvojimi izpiski v zvezku.

Rešitve:

Kaj se je zgodilo z Napoleonovo Evropo

Dunajski kongres, ki je trajal skoraj leto dni, je bil pomemben dogodek za ureditev razmer po vojnah z Napoleonom.

1. Na dunajskem kongresu so se zbrale vse evropske sile tistega časa.
A. Naštej države, ki so se udeležile kongresa.

Avstrija, Prusija, Velika Britanija, povabljeni tudi Francija

B. Kakšen namen je imelo srečanje?

- a. Udeleženci so želeli zagotoviti trajen mir v Evropi.
b. Druženje med evropskimi kralji.
c. Udeleženci so se pripravljali na vojno.

C. Karikatura kaže, kako so diplomati dosegli ravnotežje moči v Evropi. Opiši sporočilo karikature.

Države, zmagovalke nad Napoleonom, so si razdelile evropsko ozemlje.

2. Evropski zemljevid se je po dunajskem kongresu spremenil.

A. Obkroži točne trditve. Primerjaj zemljevida v učbeniku na straneh 54–55 in 86.

- a. Avstriji je bilo vrnjeno ozemlje Ilirskih provinc.
b. Velika Britanija se je ozemeljsko zelo povečala.
c. Ustanovljena je bila Nemska zveza.
d. Znova je bila ustanovljena papeška država.
e. Rusija ni dobila nobenega ozemlja

B. Katere države so na kongresu dobile največ ozemlja? Obkroži njihova imena.

Velika Britanija

Prusija

Rusija

Poljska

Avstrija

Francija

Kdo se je veselil na Dunaju

Osrednja osebnost kongresa je bil avstrijski zunanji minister knez Metternich.

3. Ilustracija prikazuje kneza Metternicha.

A. V oblačke zapiši, kako je Metternich razmišljal o Evropi v začetku 19. stoletja: kakšen je bil njegov odnos do svobode govora, tiska, idej francoske revolucije ...

Nobenih zahtev po svobodi ali enakosti.

Red v Evropi, tudi s pomočjo policije.

B. Ali je bil knez Metternich na dunajskem kongresu v svojih stališčih osamljen?

Ne, tudi ostali voditelji so zagovarjali podobne ideje.

Nadzorovati ljudi, spremljati, kaj delajo.

Sveta aliansa – evropska zveza?

Da bi preprečili novo revolucijo v Evropi, so evropski vladarji ustanovili sveto alianso.

4. Sveto alianso so ustanovili vladarji Rusije, Avstrije in Prusije. S kakšnim namenom so sklenili zavezništvo?

Braniti politični red (stari red), ki je bil vzpostavljen na dunajskem kongresu.

5. Kako je sveta aliansa delovala? Pomagaj si z odlomkom.

Oblaast je preprosto dala širjenje liberalnih idej (cenzura).

Nadzorovala je življenje ljudi.

«Metternichovo politično prepričanje je izviralo iz časa pred francosko revolucijo. Bojeval se je proti vsem ustavnim in narodnim gibanjem. V nastanji politiki se je zatekal k represiji in proti vsem demokratičnim pobudam nastopal s cenzuro, policijo in ovajanjem.»
(Spremenjeni so viri: L. Poljan, Mladinska knjiga, Ljubljana, 2009)

Ali je bila sveta aliansa uspešna

Sveta aliansa je nadzorovala politično dogajanje v Evropi nadaljnjih 30 let.

6. V času delovanja svete alianse, med 1815 in 1848, so se zgodili naslednji dogodki:

- leta 1820 so v nekaterih evropskih državah izbruhnele revolucije
- leta 1821 so Grki zaključili boj proti Osmanskemu cesarstvu in dosegli za neodvisnost
- leta 1830 so v Evropi ponovno izbruhnele revolucije ...

Razmislili, ali je bila sveta aliansa uspešna?

Zakaj so se pojavila liberalna in nacionalna gibanja

Meščanstvo po Evropi se je upiralo nadzoru svete aliance ter zahtevalo uveljavitev načel razsvetljenstva in francoske revolucije.

- Iz zahtev meščanstva sta v prvi polovici 19. stoletja zrastle dve gibanji.

A. Zapiši njune značilnosti.

LIBERALNO-DEMOKRATIČNO GIBANJE	NACIONALNO GIBANJE
<ul style="list-style-type: none"> Zavzemanje za državo, utemeljeno na zakonih. Predstavniki ljudstva naj bi v parlamentu sprejemali zakone in nadzirali oblast. Zagotovljena svoboda posameznika. 	<ul style="list-style-type: none"> Zavzemanje za ustanovitev enotne države posameznega naroda ali enakopravnost naroda v večnarodni državi.

- Meščani so kritizirali obstoječo družbeno ureditev, ki jo prikazuje karikatura.

A. Kdo je odločal v državi?

Še vedno je odločalo plemstvo.

B. Kdo je imel najslabši položaj?

Delavci in kmetje.

Revolucionarni dnevi

Odpor meščanstva proti stari Evropi je leta 1848 v Evropi prerasel v revolucije.

- Val revolucij leta 1848 je povzročilo več vzrokov. Podčrtaj jih.

- Vlade v evropskih državah niso upoštevale zahtev meščanstva po gospodarski in politični svobodi.
- Griški odpor proti oblasti Osmanskega cesarstva se je razširil na druge narode.
- Delavci in kmetje so se uprli zaradi visokih cen živil in slabšega položaja.
- Zaradi visokih cen živil se je poslabšal položaj študentov.

- Preberi opis revolucionarnega vrenja v Parizu in odgovori na vprašanja.

A. Kdo je sodeloval v uporu?

Delavci, študentje, preprosti ljudje, vojaki.

B. Kako so Parizani pokazali svoje nezadovoljstvo?

Razbijali so cestne svetilke, uničevali ulice, postavljali barikade.

»Petlej so na desnem bregu, na levem bregu, na obrežjih, na bulvarjih, v katedri četrty v okroglo stično zasopli ljudje, delavci, študentje, pripadniki oddelkov prebrali zahtevke in vpiili: R onduj! Razbijali so cestne svetilke, izprstali kluče, razdarili svetilni stak, odprli hišna vrata, izkoreninjali drevesa, brskali po kletah, valili soče, grmadih plošče, slak, kamenje, pohiitvo, slake ter postavljali barikade.../.

»Barikada Saint-Antoine je bila polna: visoka 3 nadstropja, sta podi strelka. Zaprtila je od kraja do kraja razsvetli dostop v produkcijo.../ To se pravi raznozna, razbita, mazočkama, nasokama, opremljena s strelskimi linami in neznanstven razpoložljivim strelivom.«

- Pojasni, ali so meščani v revoluciji leta 1848 dosegli izpolnitev svojih zahtev.

Le deloma, saj vse njihove zahtevke niso bile izpolnjene. Revolucije so bile v mnogih primerih zatrite.

- V preglednici so navedene nekatere pomembnejše zahteve posameznih slojev v revoluciji leta 1848 v avstrijskem cesarstvu. Z barvnimi svinčniki obarvaj: zahteve kmetov zeleno, meščanov rumeno in delavcev modro.

SVOBODA TISKA IN ZDRUŽEVANJA	MEŠČANSTVO	VOLITVE, SODLOČANJE V PARLAMENTU
ZEMLJIŠKA ODVEZA	KMETJE	PRAVICA DO STAVKE
IZBOLJŠANJE DELOVNIH RAZMER, BOLJŠE PLAČILO	DELAVCI	OSEBNA SVOBODA

- Avstrijski cesar je septembra 1848 razglasil zemljiško odvezo.

A. Kaj je bilo ukinjeno s tem razglasom (česa so bili kmetje odvezani)?

Odpravljena je bila tlaka in zemljiške obveznosti.

B. Kako se je spremenil položaj kmetov?

Kmetje so dobili možnost postati lastniki zemlje.

C. Kaj je pomenilo, da so kmetje zemljo dobili z odškodnino?

»Mi, Ferdinand Prvi, sodavni cesar Avstrijskega kralja Ogerske in Češke, .../ Smo po naloga Svajih ministrov soglasno z ustanovnim sklopi in ukazano kakor sledi:
Prvič: Podlistvo in zaveza med grantnimi gospodskimi in podlistnimi se z njeni postojimi, ki so zavezo zadolgovni, nujajo.
Drugič: Grant ali zemljiše je vsih dolžnost odvezati; vsi razločki med gospodskimi in kmetičkimi zemljišči imajo nihati.
Tretjič: Vse dolžnosti, dela in darila vsake vrste, ki so iz podlistva izvina jo in podlistno zemljiše zadolgovajo, odidham nehajati.../«
(Kmetijske in rokodelske novice, 13. septembra 1848)

Narodno prebujenje

Zaradi narodnega prebujenja več evropskih narodov v letu 1848 imenujemo revolucionarno dogajanje tudi pomlad narodov.

1. Zemljevid prikazuje žarišča nacionalnega vrenja v letu 1848. V vsak kvadrat zapiši:
 A. narod, na katerega se žarišče nanaša,
 B. eno od zahtev naroda leta 1848.

A. Čehi
 B. enakopravnost narodov v avstrijskem cesarstvu

A. Nemci
 B. združena nemška država

A. Nemci
 B. združena nemška država

A. Italijani
 B. združena Italija

A. Madžari
 B. lastna država

63

Pomlad narodov v Evropi

2. Pri Nemcih sta se oblikovala dva programa o možni nemški združitvi. Poimenuj ju ob besedilu iz njune listine.

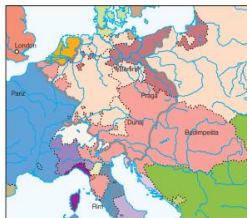
A. Združijo naj se nemške države pod vodstvom Prusije, brez Avstrije in njene oblasti.

malonemški program

B. Združijo naj se vse nemške države, vključujoč Avstrijo.

velikonemški program

3. Na zemljevidu pobarvaj z različnimi barvama predviden obseg malo- in velikonemškega programa.

Poraz revolucij – začetek nove dobe?

4. Kako uspešna je bila revolucija leta 1848 v Avstriji? H kateremu odgovoru se nagibaš? Dopiši svoj komentar.

A. Vsi so izgubili, saj taki upori precej stanejo državo.

B. Ne preveč, saj so samo kmetje pridobili prostost.

C. Ne preveč, ob koncu leta je zmagala reakcija, nadzor je spet prevzel dvor.

RADOVERNEZ

Preberi besedilo in odgovori na vprašanja.

- Kdo je bil Goethe?

književnik, filozof, vladni uradnik, direktor gledališča.

- Kakšna je bila njegova zavest o nemški državi?

Šibko; zamisel o Nemčiji mu je bila tuja.

- Premisli: če je tako tutil pomemben pesnik, kot je bil Goethe, kakšna je bila potem zavest o Nemčiji pri običajnih ljudeh pred revolucijo leta 1848?

Johann Wolfgang von Goethe (1749–1832) je bil ena osrednjih osebnosti sovpevke (nemške) predromantične književnosti, pesnik in filozof. Rodil se je v bogati in vplivni družini. Po študiju je odšel v Weimar, kjer je postal vojskove glavnega svetovalec in je opravljal druge visoke službe. Med drugim je bil tudi direktor gledališča in je sodeloval v vojnih prosti Napoleonu. Glede položaja združene Nemčije v svetu je bil negotov. Patetna je njegova izjava: »Nemčije! Toda kje se nahajaš? Jaz te držale ne morem.«